

Det Kgl. Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Dato: 20.03.2015

Høringssvar - Fagskolen et attraktivt utdanningsvalg

Fagskolen Tinius Olsen (FTO) viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 19.12.2014, med ønske om høringssvar på NOU 2014: 14 "Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg". Styret for Fagskolen Tinius Olsen takker for muligheten til å komme med innspill, og vil med dette gi sitt høringssvar.

Generelt støtter FTO utvalgets tiltakspunkter for å utvikle sektoren. Vi ønsker likevel å trekke ut noen tiltakspunkter, og utdype disse nærmere.

- Det er helt nødvendig at fagskolene får en finansiering som vil dekke reelle og nødvendige kostnader til daglig drift, kvalitetssikring og utvikling. Det er et ønske om samordning av finansieringen, slik at skolene blir behandlet likt, men samtidig slik at det blir tatt høyde for at kostnader til drift og utvikling er avhengig type fagskoleutdanning. I dag er det kun antall studenter utløser midler.
FTO ser gjerne at finansieringssystemet bygger på de tre hovedelementene grunnbevilgning, resultatbasert bevilgning og utviklingsmidler. Ikke minst trenger sektoren utviklingsmidler for å kunne utvikle seg.
Den delen av finansieringssystemet som bygger på antall studenter, må sees i sammenheng med dimensjoneringen som sikrer samfunnet arbeidskraft det er behov for, og ikke legger til rette for populære utdanninger som det faktisk ikke er behov for, eller er arbeidsplasser til.
- Det er i dag et økende behov for søkere til yrkesutdanningen, jfr. NIFU sin undersøkelse blant NHO sine bedrifter 2014 og 2015, Kompetansebarometeret. Tendensen har i flere år vist at utviklingen går i motsatt retning. Forhåpentligvis er årets søkning med en liten oppgang, begynnelsen på en kontinuerlig økning i antall søkere.
For å få bedre rekruttering til yrkesutdanningene må elevene selv, rådgivere og foreldre se at yrkesveien også er en framtidrettet karrierevei. FTO mener at en påbygning til fagskolen, 1- 1,5 år, med grad "yrkesbachelor" vil heve statusen til utdanningen. Modellen Danmark bruker, kan være en vei å gå. Med en hensiktsmessig overgang til høgskolens masterprogram, vil interesserte studenter som går yrkesveien, få et attraktivt tilbud. Næringslivet vil få svært kompetente arbeidstakere.

I denne sammenheng mener styret for FTO at det vil være riktig også å bruke studiepoeng i fagskolen. Det sier noe om omfanget av studiet, arbeidsbelastningen. Det er fremdeles utdanningsplanene som sier noe om innholdet og læringsutbyttene. Det er heller ikke slik i høgskolesystemet i dag, at 120 studiepoeng i en fagretning, gir adgang til alle videre studier som bygger på 120 studiepoeng. Etter en eventuell yrkesbachelor må det finnes hensiktsmessige overganger til et masterstudium, kanskje med et eller flere tilleggsfag for å komme inn. Høgskolene må derfor kunne gi inntil 120 studiepoeng for en to-årig fagskoleutdanning.

Studiepoeng i fagskolen vil gi sektoren et løft, og det vil trekke til seg flere ungdommer til yrkesfagene. Det vil også være med på å skape en mer helhetlig tertiær sektor.

- FTO ønsker en helhetlig dimensjonering av antall utdanningsplasser, og et felles nasjonalt opptakskontor. Det er imidlertid viktig at dimensjoneringsprosessen starter i lokale/regionale råd, og at innspill fra disse rådene går videre til arbeidet i de nasjonale rådene. Lokal påvirkning er viktig for riktig dimensjonering, og det er viktig at arbeidslivet føler eierskap til fagskolene. Dette eierskapet må også styrkes. FTO ser at det også kan være nyttig om skolene får noen studieplasser som de kan administrere selv, nettopp for å ivareta spesielle lokale behov.
- Vi støtter også forslaget om institusjonsakkreditering. Dette vil gjøre fagskolene mer dynamiske i samarbeidet med næringslivet. Når behov for nye studietilbud blir etterspurt, vil fagskolene raskere kunne imøtekomme ønskene og etablere utdanningstilbud som sikrer bedriftene ønsket kompetanse.
- Styret støtter også forslaget om å la fagskolestudentene bli en del av studentsamskipnadene, med de samme rettigheter og plikter. I dag ser vi at flere og flere fagskoler og høgskoler samlokaliserer seg, enten i forskjellige bygninger på samme sted, eller oftere og oftere i samme bygninger. Det vil da være uheldig og merkelig at de har forskjellige studenttilbud. I Buskerud ser vi at samarbeidet mellom høgskolestudenter og fagskolestudenter fungerer meget bra.
- Vi ønsker oss robuste skoler, og ser at størrelsen på skolene kan være viktig for å få dette til. Større skoler vil ha et sterkere fagmiljø, en styrke for mer og bedre utvikling, men også bedre rustet til å dekke opp for sykdom og annet fravær, enn små skoler. Men også både pedagogisk og ikke minst administrativ ledelse vil kunne bli styrket ved en sammenslåing av skoler. Fagskolene på Østlandet er i en god prosess med å etablere et utvidet samarbeid på flere områder, blant annet undervisning og deling av lærerkrefter. Det kunne vært interessant å få en utredning som så på om fusjon av fagskoler er eneste middel til å etablere robuste skoler, eller om et samarbeid som østlandsskolene er i ferd med å bygge opp, kan gi samme effekt, men med mer lokal styring. Vi tror uansett at det ikke vil være fornuftig å legge ned studiesteder ved en reduksjon av antall skoler. Fagskolestudenter skiller seg noe fra høgskole- og universitetsstudenter ved at en større andel har vært i jobb, har stiftet familie og tatt opp lån for å finansiere bolig. Disse studentene er ikke like mobile, og har større behov for studiested i nærheten. Vi anbefaler derfor at styrene ved de forskjellige skolene eventuelt tar slike avgjørelser.

Vi anbefaler også å gå litt sakte fram i prosessen, slik at fagskolene får litt tid på seg til å selv finne ut av og foreslå eventuelle fusjoner. Som nevnt, fagskolene på Østlandet utvikler allerede et mer og mer nært samarbeid, og det er i slike sammenhenger ofte lurt å lytte. All erfaring tilsier at egne avgjørelser får større gjennomføringskraft enn pålagte avgjørelser.

- Styret for FTO støtter også forslaget om praksis i all fagskoleopplæring, under forutsetning av en bred definisjon av praksis. Utdanningen skal bygge på praksisrelasjonen, fagskolens egenart.
De aller fleste studentene på de tekniske utdanningene har flere år med arbeidslivserfaring, noe som er nyttig i opplæringen av ny teori. Praksisen skal imidlertid også utvikles videre. Arbeid i laboratorier med riktig utstyr er eksempelvis god praksis. Det samme vil studentenes hovedprosjekter være, forutsatt gitt av eksterne virksomheter relevant for opplæringen.
- Vi mener også at det er nødvendig med en ny og helhetlig politikk for fagskolesektoren, uavhengig om hvor fagskolene er lokalisert. Sektoren må ha, som nevnt ovenfor, en ny finansieringsmodell. Det kan da være naturlig å vurdere staten også som eier. Da vil også hele tertiærutdanningen være statlig og samlet, og forutsetningene for en mer enhetlig fagskolepolitikk vil også ligge bedre til rette.
Hvis dette vil være veien å gå, må den lokale påvirkningen sikres på en god måte. I det fylkeskommunale eierskapet ligger forholdene til rette for at dette kan sikres. Vi har de siste par årene sett at fylkeskommunen har satt mer fokus på fagskolen. Østlandsfylkene har eksempelvis bidratt med ekstra midler for å utrede mulighetene for å etablere en yrkeshøyskole. Buskerud fylkeskommune har bidratt med betydelige midler til nødvendig utstyr i forbindelse med at den har inngått leieavtale for FTO i et helt nytt bygg.
En forutsetning for et fylkeskommunalt eierskap må likevel være at fagskolen ikke blir avhengig av fylkeskommunens økonomi.
Hvis fagskolenes eierskap blir overført til staten, må dagens fylkeskommunale tjenester som IKT drift, personalpolitikk, økonomi, arkiv m.m. erstattes og være på plass før man kutter båndene til fylkeskommunen. Dette vil kreve store ressurser, både når det gjelder personell og økonomi.

Med vennlig hilsen

Willy Holdahl
Styreleder
Fagskolen Tinius Olsen

